شەپۆلی بەهێزی تەحریمی نۆهەمین هەڵبژاردنی سەرکۆماری ئێران لە لایەن خەڵکەوە

ئەردەڵان فەرەجی
ardalan_332000@yahoo.com

ڕۆژی هەینی ٢٧ی جۆزەردانی ئەمساڵ نۆهەمین خولی هەڵبژاردنی سەرکۆماری ئیسلامی ئێران بەڕێوە دەچێ.

بێگومان یەکێك لە ڕووداوە گرنگەکانی هەر چوارساڵەی وڵاتێك هەڵبژاردنی سەرکۆماری ئەو وڵاتەیە دەبێ کە لە پرۆسەیەکی دێمۆکراتیك و ئازاد دا خەڵك بتوانن دەنگ بدەنە کاندیداتۆری خۆیان لە پێناو ئاوەدانی، ئاسایش، باشتر بوونی گوزەران و پێشکەوتنی وڵاتەکەیان بیکەنە سەرۆکی خۆیان. بەڵام ئایا ئێرانی ژێر دەسەڵاتی ویلایەتی فەقیە (نوێنەری خوا لە سەر زەوی) و لە سایەی یاسا کۆن و نەگونجاوەکانیان بۆ ئەم سەردەمە، هەڵبژاردنی سەرکۆمار چەندە لە کەش‌وهەوایەکی ئازاد و لە پرۆسەیەکی دێمۆکراتیك و سروشتی دا بەڕێوە دەچێ؟

کۆماری ئیسلامی هەر لە دوای هاتنە سەرکارییەوە بە زاڵ بوون بە سەر فەزایی سیاسی ٢٦ ساڵ لەمەوبەر، هەموو قەوارەی سیاسی و نەتەوەیی ئێرانی دوای ڕژیمی پاشایەتی خستە ژێر ڕکێفی خۆیەوە. خەڵکی ئێران پاش دەیەیەك لە دەمکوت و داپلۆسینی سیاسی، فەرهەنگی و کۆمەڵایەتی لە ساڵەکانی ٦٠ی هەتاویدا کە لەو ساڵانەدا بە هەزاران کەس لە رۆڵە سیاسی و پێشکەوتنخواز، ئازادیخواز و تێکۆشەرەکانی لە سیاچاڵەکانی ڕژیمی ویلایەتی فەقیهدا قەتڵوعام و بێسەروشوێن کران، بە میلیۆن کەس لە شەڕی ماڵوێرانکەری ئێران و عێراق کوژران، سەرهەڵدانی هەردەنگێك بە ناوی دژایەتی کردن

وێنەکان بۆ خۆیان لە بەشداری نەکردنی خەڵکی کوردستان لە هەڵبژاردن‌دا دەدوێن

لەگەڵ ئیسلامو ئینقلابی ئیسلام کپ دەکرا و دوای دیمۆدە بوونی ئەو شێوە لە سەرکوت و کەوتنە بەر شەپۆلی بەهێزی پێشکەوتنی کۆمەڵگای ئێران وەك باقی کۆمەڵگا مرۆییەکان، وای کرد خەڵك پشوویان بێتەوە بەر و دیتمان کە برەبرە بزووتنەوە بزر بووەکان سەریان هەڵداوە. گەشەی سێکولاریزم، سەرهەڵدانی بزووتنەوە خوێندکاری، کرێکاری، نەتەوەیی، ژنان و ... هتاد، وای کرد کۆمەڵگای ئێران بە پێچەوانەی خواستی سەرانی ئەو رژیمە رەوەتی بەرەوپێش چوون بەرنەدەن و لە کاروانی پێشکەوتن جێ نەمێنن و لە ساڵی ٧٦دا جارێکی دیکە کۆمەڵگای ئێرانی تا ئاستی تەقینەوەیەکی‌تر برد.

یەکێك لە مژارەکانی تەوەرەی باسی هەڵبژاردنی ئەم دەورەی سەرکۆماری ئێران ئەوەیە کە هێندێك لە ناوخۆ و دەرەوەی ئێران لەو بڕوایەدان و پڕوپاگەندەشی بۆ دەکەن کە گۆیا فەزای سیاسی ئێران دوو دەستەیە و بە "خراپ" و "خراپتر" دابەشیان دەکەن کە وایە دەنگ نەدان بە "خراپ" دەبێتە مایەی سەرکەوتنی "خراپتر". گومان لەوەدا نییە کە لە نێوان باڵەکانی ناو دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی ناکۆکی و جیاوازی راستەقینە هەیە بەڵام هەموویان و بەتایبەت دوو باڵی سەرەکی لە پاراستنی کوللییەتی نیزامی کۆماری ئیسلامی‌دا کۆکن و تەنیا لە شێوەی پاراستنی لەگەڵ یەکتر جیاوازن.

لەم بەناو هەڵبژاردنەدا لە درێژەی رەچاو کردنی سیاسەتی یەکدەست و یەك کاسەکردنەوەی دەسەڵات لەلایەن پاوانخوازان و دەرپەڕاندنیان لە بازنەی دەسەڵات کۆماری ئیسلامی‌دا سەرکەوتنی پاوانخوازان شتێکی چاوەڕوان نەکراو نییە و ئەوەی کە بۆ نەهاتنە سەر کاری "خراپتر" دەنگ بدەنە "خراپ"، ئیستدلالێکی کۆن و لە هەمان کاتدا فێڵێکی تاقی کراوەیە.

راستە کە ٨ ساڵ لەمەوبەر بەشێکی زۆر لە خەڵك لە نێوان "خراپ" و "خراپتر"دا "خراپ"یان هەڵبژارد و دیتمان خەڵکی ئێران بۆ دەنگ نەدان بە "پاوانخوازان" دەنگیان دایە "ئیسلاحخوازان" کە لە خۆی‌دا وەڵامی "نا" خەڵکی ئێران بوو بە سەرجەم هێژێمۆنی و پێکهاتە و قەوارەی رژیمی کۆماری ئیسلامی. ئەو کات خەڵکی ئێران لە نەبوونی ئەڵترناتیڤێك بە جێی "پاوانخوازان" دەنگیان دا بە ئیسلاحخوازان. بەڵام ئەوڕۆکە خەڵکی ئێران و کورد بە تایبەت ئەڵترناتیڤ شك دەبەن و دەتوانن بە رەچاو کردنی سیاسەتی "نافەرمانی مەدەنی" و لە هەڵبژاردنی خۆیان لە دەنگ نەدان و مەشرووعییەت نەبەخشین بە رژیمی دیکتاتۆری کۆماری ئیسلامی "نا"یەکی بەرزتر بدەنە سەرانی کۆماری ئیسلامی، جا هەر بۆیە ئەمە لێکدانەوەیەکی هەڵە و لە هەمان کاتدا فێڵێکی تاقیکراوەیە.

خاڵێکی گرینگ و جێی سرنج ئەوەی کە تارادەیەکیش ئەم هەڵبژاردنە لە باقی هەڵبژاردنەکانی پێشووی ئێران جیا دەکاتەوە مەسەلەی شەپۆلی بەهێزی بەشداری نەکردنی جەماوەر لەو هەڵبژاردنەدایە.

راستە خەڵکی ئێران لە هەڵبژاردنەکانی مەجلیسی شووڕای ئیسلامی ساڵی پار بە بەشداری نەکردن و یان کەم بەشداری کردنیان خەمساردی خۆیان بەرامبەر بە دەسەڵاتدارانی رژیمی ئیسلامی راگەیاند، بەڵام ئەمجارە دەبینین

که کەسانێکی خاوەن پلە و ناودار و بە ئیمزای خۆیان هەڵبژاردنیان لە ناوخۆی ئێران تەحریم کردووە. خەڵکانێکی زۆر لە ناوەوە بە زمانێکی نزیک لە زمانی ئۆپۆزیسیۆنی دەرەوەی وڵات خوازیاری بەشداری نەکردنی خەڵك لەم هەڵبژاردنەن.

لە کوردستانیش کەسانێك بە ناوی "ئیسلاحخوازانی کورد" تێدەکۆشن بە هەر قیمەتێك بێ خەڵك لە کوردستان بەرەنە پای سندووقەکانی دەنگ دان و لە شەڕی دەسەڵاتی دوو باڵی سەرەکی کۆماری ئیسلامی تێوەیان وەردەن، لە حاڵێکدا کە شەڕی دەسەڵات لە کۆماری ئیسلامیدا هیچ فڕێکی بەسەر خەڵکی کوردەوە نییە. ئەوەی لەبارەی ئەوانەوە دەبێ بگوترێ ئەوەیە، ئەوان لە بەرامبەر خواستی و ئیرادەی خەڵکی کوردستان وەستاونەتەوە و دەبێ وەڵامدەرەوەش بن.

شیاوی ئاماژە پێدانە ئەگەر دەبینین لەم هەڵبژادنەدا زوربەی زۆری کاندیداکانی سەرکۆماری روودەکەنە کوردستان و بەخۆشحاڵیەوە لەگەڵ رەفتاری ساردوسڕی خەڵك بەرەوروو دەبنەوە، لە گۆڕانی دیدی ئەوان بەرامبەر بە کورد سەرچاوە ناگرێ، بەڵکوو ئەوە وەزن وکێشی کوردە کە ئەوانی دەستەوداوێنی خەڵکی کورد کردووە.

کورد لە کوردستانی ئێران ئەوڕۆکە قورسایی و کێشێکی تایبەتی خۆی هەیە. میللەتی کورد خەباتێکی دووروودرێژی سیاسی و نیزامی لەگەڵ رژیمی کۆماری ئیسلامی لە هەنبانەدایە. ئەوە لە لایەك و بێگومان لە لایەکیترەوە کوردستانی باشوور و ئەزموون و سەرکەوتنەکانی ئەو بەشە لە کوردستان کاریگەری حاشاهەڵنەگر و پۆزەتیڤی لەسەر سایکۆلۆژی خەڵکی کوردستانی ئێران هەبووە و ورەی خەڵکی کوردی رۆژهەڵاتی بە چەند قات زیاتر بەرزکردۆتەوە و ئەوەش وا لە کوردی ئێران دەکات ورەیان بێتەوە بەرخۆیان و گەش بین بن بەداهاتوو و هەست بە قورسایی تایبەتی خۆیان نەك هەر لە ئێران بەڵکوو لە ئاستی ناوچەکەشدا بکەن.

لەم دۆخەی ئێستادا بۆ خەڵکی ئێران و بەتایبەت کورد، کە دەبینین گلۆڵەی کۆماری ئیسلامی کەوتووەتە لێژی چوون و نەچوونیان بۆ پای سندووقەکانی دەنگدان دوو پەیامی گەورەی پێ دەبێ. بێگومان بەشداری بەرین و چوونە پای سندووقەکانی دەنگ بە گشتی لە لایەن خەڵکی ئێران و بەتایبەی کوردستانەوە، رەنگدانەوەی زۆر خراپی بۆ میللەتانی ئێران و بە تایبەتی بۆ گەلی کورد لە ناوچە کوردنشینەکان ئەو پارچەیە لە خاکی کوردستان دەبێ.

پەیامەکەی بۆ خەڵکی کورد ئەوەیە کە کۆماری ئیسلامی دەتوانێ روو بە جیهان راگەیەنێ کە مەسەلەی کورد لە ئێران چارەسەر کراوە و تەنیا بە قەرەباڵغ نیشاندانی ناوەندەکانی دەنگدان مەشرووعییەتی لەدەست چووی وەدەست بهێنێتەوە. ئەوەش رێ خۆش دەکات کە بۆ ماوەیەکیتر داپڵۆسین، خەفەقان، تیرۆر و ئیعدام و بێسەروشوێن کردن، مەشرووعییەت پەیدا کاتەوە.

چوونە پای سندووقەکانی دەنگدان نیشانەیە لە مەشرووعییەت بەخشینی دووبارە بە رژیمێك کە کارنامەی ٢٦ ساڵەی لە سەرکاربوونی پڕە لە بستێنی ئافراندن بۆ هەژاری، سەرەڕۆی، گەندەڵی، جینایەت، هەڵاواردن، رەواکردنی ستەمی نەتەوایەتی، ئەشکەنجە و ئیعدام.

بەڵام نەچوونی خەڵکی کوردستان بۆ پای سندووقەکانی دەنگدان بە رژیمێکی هەڵۆڵ و چۆڵ هێشتنەوەیان "نا"یەکی بەهێزتر دەبێ بە ویلایەتی فەقیە، بە دوژمنانی ئازادی و گەلی کورد.

خەڵکی کورد لە ماوەی رابردوودا و لە چەند هەڵبژاردنێکی پێشووی ئێران برووسکەی رۆشن و بێئەملاولای خۆیان بە گوێی کۆماری ئیسلامی گەیاندووە. بێگومان لەم ئەزموونەی ئەمجارەشدا خەڵکی کورد لە کوردستانی رۆژهەڵات بە ناسینی بەرژەوەندی نەتەوەیی خۆیان بە چۆڵ هێشتنەوەی ناوەندەکانی دەنگدان، دەنگی خۆیان بۆ گەیشتن بە ئازادی و رزگاری بەرز دەکەنەوە. نیشانی دەدەن کە کێشەی کورد لە ئێران هێشتا چارەسەر نەکراوە و دەتوانن بە تەحریمی بەرین و ئەکتیڤی ئەم هەڵبژاردنە بیکەنە گۆڕەپانێک بۆ شکستی دیکتاتۆری ویلایەتی فەقیە.